

Tilburg University

Vormen van Ambities

Prins, J.E.J.

Published in:
Nederlands Juristenblad

Publication date:
2005

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Prins, J. E. J. (2005). Vormen van Ambities. *Nederlands Juristenblad*, 80(30), 1553-1553.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Afl. 2005/30

Vormen van ambities

Ze treffen elkaar deze maand weer, de vele leiders die onze wereld rijk is. Klinkende glazen ten overstaan van de wereld en schimmige discussies achter gesloten deuren. Plaats: New York. Aanleiding: verleden, heden en toekomst van de Verenigde Naties. Het glas heffen op de gedenkwaardige stap waarmee zestig jaar geleden de VN kon worden opgericht. De discussie aangaan over de vraag: hoe van deze organisatie op leeftijd, geconfronteerd met zorgen en problemen, weer een soepel en vitaal orgaan vol daadkracht te maken. Secretaris-Generaal Annan heeft de handschoen opgenomen en ambitieuze hervormingsplannen gepresenteerd onder de titel "In Larger Freedom: Towards Development, Security and Human Rights for All".

Naar analogie van de 'Four Freedoms' die VS-president Roosevelt begin veertiger jaren in zijn State of the Union presenteerde, positioneert Annan zijn hervormingsplannen rondom vier zeer uiteenlopende ambities: freedom from want; freedom from fear; freedom to live in dignity; streng thening the United Nations. Het zal niet verbazen dat er heel wat moet gebeuren om aan de hand van een agenda die varieert van aids- en armoedebestrijding, de aanpak van terrorisme tot institutionele hervormingen van de VN, met concrete en zichtbare resultaten voor de dag te komen. Maar zoals gewoonlijk met dergelijke bijeenkomsten staat er met voorbereidende rapporten al veel in de startblokken en circuleert de slotverklaring al in concept op internet.

In ons land verzocht de regering medio april de Adviesraad Internationale Vraagstukken om een reactie op de voorstellen van Annan. Conclusie van de Adviesraad: ze ondersteunt op hoofdlijnen de hervormingsplannen van de VN, maar wijst ook op een aantal alternatieve opties en de bijdrage die ons land bij alle hervormingsplannen zou kunnen spelen. Een van de kritiekpunten van de AIV is Annan's standpunt over de rol die maatschappelijk middenveld, particuliere sector en non-gouvernementele organisaties (NGO's) kunnen spelen bij het realiseren van de VN-ambities. Annan ziet voor hen een belangrijke rol weggelegd, maar met die constatering houdt het wel zo'n beetje op. Een verdere uitwerking ontbreekt. En dat is opvallend, omdat een groeiend aantal NGO's zich steeds intensiever bemoeit met mondiale problemen waar ook de VN een prominente rol claimt. Vorig jaar nog constateerde het VN-rapport van de Braziliaan Cardozo dat NGO's cruciaal zijn voor de legitimiteit en het toekomstig functioneren van de VN. Maar in de hervormingsagenda vertoeven NGO's in de marge. Dit gebrek aan aandacht baart de AIV zorgen en ze roept de Nederlandse regering op om tijdens het hervormingsproces doorlopend aandacht te vragen voor het belang van deze organisaties.

Maar hoe precies moeten we de rol en positie van NGO's in de huidige samenleving beoordelen? De welbekende, veelal internationaal opererende, organisaties lijken een gerespecteerde positie in het politieke debat te hebben verworven. Maar wat te doen met die tienduizenden andere groeperingen? Mag ieder goedgebedoeld initiatief dat zich het lot van een aantal mensen aantrekt of een wandaad aan de kaak stelt, meepraten in de internationale politieke arena? Zo eenvoudig is het natuurlijk niet. Er zijn diverse definities van NGO's in omloop (zoals in het Europees verdrag erkenning rechtspersoonlijkheid internationale NGO's) en de VN kent criteria voor de ontelbare organisaties waarmee ze zaken doet.

Maar in een steeds complexere wereld wordt ook het speelveld voor NGO's ingewikkelder. En daarmee dienen zich prangende legitimiteitsvragen aan, zoals die over representativiteit en wijze van opereren. NGO's vechten inmiddels via moderne marketingmethoden om het lidmaatschap van de - veelal westerse - wereldburgers. Leuke kortingen en presentjes schroeven ledenaantallen op. Maar staan de aldus binnengehaalde leden achter de doelstellingen van de organisatie of was het hen om iets anders te doen? Meer fundamenteel: hoe om te gaan met het nog immer actuele dilemma dat de meerderheid van de internationaal opererende NGO's op z'n minst in aantallen mijlen ver afstaat van steeds complexere problemen waar zij politieke en morele aandacht voor vragen? En dan is er het nieuwe fenomeen van organisaties die niets meer zijn dan losse virtuele verbanden. Sommige van deze, inmiddels vele honderden organisaties zouden zich met recht kunnen beroepen op het feit dat ze voldoen aan de gangbare 'toelatingseisen' om als NGO in de politieke arena aan te schuiven. Virtuele technieken bieden namelijk belangrijke kansen voor de legitimiteit van procedures en de informatie waarmee NGO's hun handelen rechtvaardigen. Toch, met deze 'dot.org'-NGO's komt ook het gevaar van vluchtigheid en vrijblijvendheid om de hoek kijken. En als er iets is dat knaagt aan de legitimiteit van non-gouvernementele organisaties is het wel dat gevaar. Vrijblijvend in het inwinnen, controleren en benutten van informatie over het te verdedigen belang. Vrijblijvend in het nakomen van de geclaimde doelstellingen. Vrijblijvend in het realiseren van democratische besluitvorming, het afleggen van verantwoording, het creëren van transparantie en het effectueren van controle op het eigen handelen. Gemakzucht in het nadenken over representativiteit en effectiviteit. Voorzitters en andere leidinggevendenden binnen NGO's moeten veel meer dan nu het geval is

verantwoordelijk worden gehouden voor de gevolgen van dergelijke vrijblijvendheid.

Volgende week, aan de vooravond van de VN-top, komen in New York meer dan 2000 NGO-vertegenwoordigers uit 80 verschillende landen bijeen. Ook zij praten dan over de hervormingsambities van de VN en de rol die zij daarin kunnen vervullen. En via kunnen we ons er allemaal tegenaan bemoeien. Laten we hopen dat naast alle mooie ambities en woorden over het vele goede werk dat er nog te doen valt, ook aandacht is voor zelfreflectie. Bezinning op de eigen positie. Vormen en hervormen van ambities. Dat geldt voor de VN, maar ook voor NGO's.

Corien Prins

© Kluwer 2005